Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000506665/h230283591
Datum:	11 juli 2023
Opsteller:	T.J. Stuart
Portefeuillehouder:	Wethouder W. Mazier
Onderwerp:	Kadernota 2024-2027

Het college van B&W besluit:

1. De raad voor te stellen in te stemmen met de Kadernota 2024-2027 en te verwerken in de op te stellen Begroting 2024-2027.

Inleiding

Aanleiding

De Kadernota vormt in de beleids- en begrotingscyclus het jaarlijks vertrekpunt voor het samenstellen van de volgende begroting. Na vaststelling door de raad vormt deze Kadernota de basis voor de Begroting 2024-2027 en zullen de aanmeldingen conform verwerkt worden in de begroting.

De financiële doorkijk kent als vertrekpunt het begrotingssaldo van de Begroting 2023-2026 en het resultaat van de Jaarrekening 2022, aangevuld met:

- Besluitvorming begroting 2023-2026 inclusief amendementen
- Collegeprogramma en de bijbehorende begrotingswijziging
- Alle overige begrotingswijzigingen tot 1 juni 2023
- 1e Tussentijdse rapportage 2023
- Concept uitkomst meicirculaire 2023 (nog niet in advisering gebracht)
- Inschatting benodigde financiële ruimte om de lopende begroting te actualiseren (effecten CAO 2023, stelpost loon- en prijscompensatie 2024, begrotingen gemeenschappelijke regelingen, etc.)
- Aanmeldingen voor nieuw beleid onderverdeeld in drie categorieën: 1. Juridisch verplicht, 2. Voorgenomen besluit en 3. Overige aanmeldingen. Bij sommige aanmeldingen zijn dekkingsvoorstellen gedaan die specifiek met de aanmelding verband houden. Deze is bij de aanmelding opgenomen.
- Daarnaast zijn er nog algemene dekkingsvoorstellen:
    - De benodigde structurele dekking voor het IHP uitstellen.
    - Parkeertarieven iedere 2 jaar met 5% verhogen.
    - De structureel geoormerkte middelen hervormingsagenda jeugd in 2024 en 2025 gedeeltelijk inzetten ter dekking.
    - Het in de meicirculaire aangegeven maximum te hanteren voor de stelpost voor BCF (onderuitputting BTW compensatie fonds).
    - De eigen materiële budgetten (niet zijnde subsidies) niet indexeren.
    - De reserve ‘tegemoetkoming energielasten’ vrij laten vallen
    - Het surplus van de Algemene Reserve tot aan de weerstandsratio van 1,0 in te zetten.

De lijn: Koersen op 2024 én 2025 sluitend en proces ombuigingen starten richting 2026 en verder

Het uitgangspunt voor meerjarenbegroting 2024-2027 is een begroting te presenteren die in jaarschijf 2024 en jaarschijf 2025 in structureel en reëel evenwicht is. Dit betekent dat er geen meerjarig sluitende begroting (tot en met 2027) gepresenteerd wordt. Dit heeft onder andere te maken met de forse dip in het accres waarover de gemeenten en het Rijk nog onderhandelingen voeren. Na het bijna unaniem aannemen van de resolutie, de motie Beesel én de motie Leidschendam-Voorburg op de VNG ledenvergadering (met steun van Harderwijk) zijn alle uitkomsten mogelijk. Het nu al inzetten op meerjarig sluitende begroting vraagt teveel ongefundeerde keuzes. Dit betekent niet dat we de komende tijd gaan afwachten, maar

onderzoek doen naar de keuzes die gemaakt kunnen worden om ons huishoudboekje nu en in de toekomst gezond te houden. De omvang van het huidige tekort in de jaarschijven 2026 en 2027 vraagt naast inzicht in het huishoudboekje ook al een plan van aanpak om een ombuigingsoperatie te starten. Daarbovenop komen nog de zaken die we de afgelopen tijd incidenteel gedekt hebben maar nu toch structureel door willen zetten. Er moet rekening gehouden worden met een ombuigingsopgave van structureel 7 á 8 miljoen. Daarbij hoort een integrale benadering van de knoppen waaraan gedraaid kan worden, maar vooral inzicht in onze begroting en ontwikkelingen die op ons af gaan komen. Dit proces is reeds opgestart. Echter is vooruitlopend op dit proces de handrem nu wel aangetrokken en is het gros van de aanmeldingen voor nieuw beleid voorgesteld incidenteel te honoreren t/m 2026 en een aantal aanmeldingen zijn niet gehonoreerd. Hiermee wil het college tijd vrij maken om een zorgvuldige procedure te doorlopen en nu geen ondoordachte en wellicht onvolledige keuzes maken op basis van het nu gepresenteerde Ravijnjaar 2026 en verder.

De uitwerking en keuzes voor 2024 én 2025
Het aantal ambities, aanmeldingen voor nieuw beleid en de financiële positie zorgen ervoor dat er op korte termijn ook al keuzes gemaakt moeten worden willen we alle voorzieningen kunnen blijven bieden én aanvullen. Grofweg bestaan keuzes om een begroting sluitend te maken uit de volgende opties:

a. Geen of minder nieuwe dingen doen → aanmeldingen schrappen, vertragen of veranderen;
b. Andere dingen doen → oud beleid schrappen om ruimte te creëren voor nieuw beleid;
c. Algemene inkomsten verhogen → Meerdere knoppen, bijvoorbeeld OZB verhogen.

De integrale afweging van keuzes worden idealiter voorgelegd in het licht van het project ‘huishoudboekje op orde’. Dit is echter momenteel nog niet mogelijk doordat het project onlangs is opgestart en de financiële situatie nu al om keuzes vraagt voor 2024 en 2025. De financiële positie staat op korte termijn onder druk door voornamelijk het groter groeiende gat tussen de loon- en prijscompensatie in het gemeentefonds en de werkelijke loon- en prijscompensaties en indexaties die benodigd zijn om de eigen begroting en het Harderwijkse aandeel in samenwerkingsverbanden te dekken. Tevens heeft de Raad medio 2023 een besluit genomen over het IHP, daarbij is ook aangegeven dat deze structurele middelen niet meer in onze begroting aanwezig zijn en betrokken moet worden bij de Kadernota 2024. Willen we de voorzieningen kunnen blijven doorzetten én de ambities uit het collegeprogramma en de strategische raadsagenda kunnen waar maken, zijn daar méér middelen voor nodig dan momenteel beschikbaar. Daarom is er voor nu besloten om het gros incidenteel te honoreren én bij het opstellen van de Kadernota ook kritisch te kijken naar dekkingsmogelijkheden. Met het incidenteel honoreren en de inzet van een mix van dekkingsmogelijkheden is er voor de jaarschijven 2024 en 2025 een sluitend perspectief.

<u>Kader</u>
Gemeentewet, Besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV) en Financiële verordening gemeente Harderwijk 2019.

<u>Alternatieven</u>
Er zijn heel veel alternatieven. Deze zijn niet allemaal uitgewerkt en gaat om een grove inschatting. Desalniettemin willen we ze u niet onthouden. Deze alternatieven worden uiteraard betrokken bij het komende ombuigingsplan.

Alternatief	**Waarom nu niet voor gekozen?**
a. Méér aanmeldingen niet honoreren.	Dan worden de ambities uit het collegeprogramma en en/of strategische raadsagenda niet gerealiseerd. De gekozen route zorgt voor rust en tijd om richting 2026 gefundeerde keuzes te maken.

b. Richtinggevende taakstellingen benoemen, dit is in feite een ombuigingsopgave. Waarbij vooral in de richting van oud voor nieuw beleid gedacht zou kunnen worden.	Dit vergt meer tijd en informatie dan we op dit moment hebben. Het is volgens het college wenselijker om rust en tijd in te ruimen om gefundeerde keuzes te kunnen maken.
c. Subsidies herzien	Het herzien van subsidies vraagt meer tijd en overwegingsruimte. Juridisch gezien is het ook niet mogelijk om in één keer een structurele subsidie stop te zetten. Daarnaast is het 'kiezen' welke subsidies geschrapt moeten worden mogelijk "willekeur". Het advies is het subsidiebureau opdracht te geven hier nader onderzoek naar te doen en te betrekken bij het huishoudboekje op orde.
d. OZB méér dan trendmatig verhogen (1% is ca. € 115.000 structureel).	De OZB kan ook verhoogd worden. Er is nu niet voor gekozen omdat op **dit** moment méér niet nodig is om de begroting rond te krijgen voor 2024 en 2025 en ons coalitieakkoord benadrukt dit pas te doen wanneer het voorzieningenniveau in gevaar komt.
e. 2 uur gratis parkeren afschaffen (ca. €250.000 structureel)	Momenteel wordt de parkeerexploitatie herzien. Het al dan niet veranderen van parkeerbeleid en/of belastingen zou bij voorkeur in samenhang met de parkeerexploitatie beoordeeld moeten worden.
f. Begraafplaatsrechten van 91% naar 100% kostendekkendheid (ca. € 80.000 structureel))	Inschatting vanuit het in 2022 gepresenteerde ombuigingsplan. Destijds niet gewenst door raad en/of college. Nu niet voor gekozen in het kader van de eerder genoemde integrale afweging van knoppen vanuit het huishoudboekje op orde.
g. Marktgelden kostendekkend van 77% naar 100% (ca. € 11.000,- structureel)	Inschatting vanuit het in 2022 gepresenteerde ombuigingsplan. Destijds niet gewenst door raad en/of college. Nu niet voor gekozen in het kader van de eerder genoemde integrale afweging van knoppen vanuit het huishoudboekje op orde.

Beoogd effect
Richting geven aan en de basis vormen voor de begrotingsopstelling 2024-2027.

Argumenten
1. Zoals gewoonlijk worden de aanmeldingen voor nieuw beleid verwerkt in de kadernota welke aan de raad wordt aangeboden ter vaststelling. De kadernota vormt daarmee het vertrekpunt voor het opstellen van de volgende begroting.

Financiën
In de Kadernota 2024-2027 is onder hoofdstuk 2 een uitgebreide toelichting op het financiële perspectief opgenomen. De financiële positie staat structureel onder druk. In de voorjaarsnota van het Rijk is helaas vooralsnog geen perspectief geboden. Het project huishoudboekje op orde is reeds gestart. Echter wordt met deze Kadernota ook direct een ombuigingsopgave gestart om het huishoudboekje structureel op orde te krijgen.

Samenvatting vetrekpunt financieel perspectief (uitbreide opbouw in hoofdstuk 2 van de Kadernota):

*(Bedragen * € 1.000)*

Overzicht structurele financiële ruimte	2024	2025	2026	2027
Actueel begrotingssaldo (uiteenzetting in H2 Kadernota)	€ -277	€ 1.604	€ -1.673	€ -4.741
Budgettair effect meicirculaire 2023 (advisering met duiding volgt)	€ 183	€ 625	€ 270	€ 2.779
Benodigde begrotingsruimte actualisatie (incl. gemeenschappelijke regelingen, indexatie en OZB)	€ -827	€ -1.442	€ -2.117	€ -2.401
Totaal beschikbare structurele middelen	**€ -921**	**€ 787**	**€ -3.520**	**€ -4.363**

Overzicht incidentele financiële ruimte	2024	2025	2026	2027
Totaal beschikbare algemene reserve bij Jaarrekening 2022	€ 3.446			
Claim negatief begrotingssaldo 2023 (1e tussentijdse rapportage)	€ -207			
Totaal beschikbare algemene reserve voor Kadernota	**€ 3.239**			

Meicirculaire 2023 en Benodigde begrotingsruimte voor actualisatie

Op het moment van aanbieden van de Kadernota is de advisering over de meicirculaire nog niet in het college of de raad geweest, het zou kunnen dat er niet conform besloten wordt. De algemene tendens is, zoals reeds aangekondigd, dat de meicirculaire veel minder dekking geeft voor indexatie dan gemeenten daadwerkelijk hebben. Onder andere Gemeenschappelijke regelingen en CAO's worden hoger afgesloten dan de compensatie die de gemeenten krijgen. Voorgaande jaren werd dit effect gedempt door de extra middelen die gemeenten kregen. Dit jaar is dat niet zo. Daarnaast heeft het Rijk de beloofde bijstelling van indexatie voor 2022 flink naar beneden bijgesteld. Dit betekent dat er in de meicirculaire niet voldoende dekking zit om in te kunnen zetten bij het actualiseren van de begroting 2024. Daarom is een extra regel aan het financieel perspectief toegevoegd met een inschatting van de benodigde begrotingsruimte voor actualisatie. *Kanttekening: het financieel perspectief is zo goed als mogelijk ingeschat op grove hoofdlijnen. Het actualiseren van de begroting voor 2024 gebeurt logischerwijs pas bij het opstellen van de begroting. Het is mogelijk dat er nog voor- of nadelen voortkomen uit het actualiseren van de begroting.*

OZB begroting 2024

In de meicirculaire wordt een macro (landelijke) waardeontwikkeling geschetst van de woning- en niet woningwaarde in Nederland. De WOZ is een communicerend vat met het gemeentefonds. De WOZ waarde in een gemeente, heeft namelijk directe gevolgen voor de omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de meicirculaire 2022 was de inschatting vanuit het Rijk dat de waardeontwikkeling op macro (landelijk) niveau 13,5% zou zijn. Echter is de daadwerkelijke waardeontwikkeling binnen Harderwijk 22,5% in 2023. Door dit verschil doet zich nu de volgende situatie voor:

In de begroting 2024 wordt het OZB-tarief berekend op basis van de werkelijke (Harderwijkse) waardestijging van 2023, gecorrigeerd voor de verwachte waardestijging 2024 uit de meicirculaire en wordt vervolgens trendmatig (=3%) verhoogd op begrotingsbasis. Dit is altijd de werkwijze geweest. Door de extreme waardestijging in Harderwijk zit er nu een groot verschil tussen de macro (landelijk) inschatting van 2023 en de werkelijke stijging. Het gevolg hiervan is dat de OZB opbrengsten binnen Harderwijk meer stijgen dan trendmatig ten opzicht van begroting 2023, omdat de werkelijke waardeontwikkeling 2023 hoger lag. Anderzijds betekent dit ook een hogere korting (nadeel) binnen de algemene uitkering.

Door de begroting 2024 op te bouwen op de werkelijkheid van 2023 betekent dit in feite een OZB verhoging voor de inwoner. Echter wordt de gemeente in het gemeentefonds ook gekort door de stijgende WOZ waarden. Het nadeel is groter dan het voordeel. Het Rijk rekent erop dat gemeenten een bepaald niveau van inkomsten halen uit de OZB gekoppeld aan de WOZ en korten gemeenten hierop in de algemene uitkering. Hierdoor is er per saldo geen OZB over om aan inwoners terug te geven over 2023, terwijl ze het wel gevoeld hebben in de portemonnee. In het kader van transparantie willen we dit duidelijk aan de voorkant meegeven. Er wijzigt niks aan de systematiek die Harderwijk hanteert ten opzicht van voorgaande jaren: niet meer dan trendmatig verhogen in de begroting o.b.v. landelijke inschatting voor waardestijging, maar door de extreme jaren kan dit in werkelijkheid anders uitpakken en meer of minder trendmatig worden afhankelijk van of de waardestijging correct is ingeschat.

Kanttekening college:
De OZB begroting is nu ongewijzigd in systematiek opgenomen in de Kadernota. Richting de begroting 2024-2027 zullen onder andere de uitkomsten van de miljoenennota bekend zijn en de precieze effecten van het actualiseren van de begroting. Dit kan effect hebben op het totaalpakket aan woonlasten. Het kan zo zijn dat de uitkomsten aanleiding geven de kaders in de Kadernota 2024-2027 omtrent de OZB aan te passen. Het college zal hier in de begroting dan een voorstel voor doen.

Samenvatting aanmeldingen

*(Bedragen * € 1.000)*

Overzicht effecten voorgestelde te honoreren aanmeldingen	2024	2025	2026	2027
Effecten Kadernota 2024-2027 (structureel)				
Juridisch verplicht (structureel)	€ -22	€ -44	€ -60	€ -76
Voorgenomen besluit (structureel)	€ -90	€ -132	€ -189	€ -189
Integraal Huisvestingsplan (beslag op structurele begrotingsruimte)	€ -1.127	€ -1.127	€ -1.127	€ -1.127
Overige aanmeldingen (structureel)	€ -154	€ -186	€ -292	€ -273
Totaal voorgestelde te honoreren aanmeldingen (STRUCTUREEL)	**€ -1.393**	**€ -1.490**	**€ -1.669**	**€ -1.666**
Effecten Kadernota 2024-2027 (incidenteel)				
Juridisch verplicht (incidenteel)	€ -	€ -	€ -	€ -
Voorgenomen besluit (incidenteel)	€ -521	€ -299	€ -144	€ -
Integraal Huisvestingsplan (vrijval in incidentele begrotingsruimte)	€ 1.127	€ 1.127	€ 1.127	€ 1.127
Overige aanmeldingen (incidenteel)	€ -2.374	€ -1.883	€ -1.657	€ -1.089
Totaal aanmeldingen (INCIDENTEEL)	**€ -1.768**	**€ -1.055**	**€ -674**	**€ 38**

Kanttekening financiën: veel aanmeldingen zijn incidenteel gehonoreerd. Het is niet altijd even makkelijk om iets dat incidenteel is opgestart ook daadwerkelijk weer af te bouwen. Denk bijvoorbeeld aan arbeidscontracten. Het college heeft daarom ook al een ruimere ombuigingsopgave geformuleerd dan het financieel perspectief. Desalniettemin zal het tijdig beëindigen van activiteiten en de manier waarop de incidenteel gehonoreerde aanmelding vorm krijgen aandacht moeten hebben.

Dekkingsvoorstellen

*(Bedragen * € 1.000)*

Dekkingsvoorstellen (structureel)	2024	2025	2026	2027
1. Uitstel structurele dekking IHP voor twee jaar	€ 1.127	€ 1.127	€ -	€ -

2. Parkeerindexatie naar elke 2 jaar 5%	€ 100	€ -	€ 100	€ 100
3. Inzet middelen hervormingsagenda jeugd	€ 290	€ 367	€ -	€ -
4. Bestaande formatie inbrengen in SPUK klimaatakkoordgelden CDOKE	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
5. BCF stelpost ophogen	€ 500	€ 500	€ -	€ -
6. Niet indexeren materiële budgetten	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
Totaal dekkingsvoorstel structureel	**€ 2.517**	**€ 2.494**	**€ 600**	**€ 600**

*(Bedragen * € 1.000)*

Dekkingsvoorstellen (incidenteel)	2024	2025	2026	2027
1. Uitstel structurele dekking IHP --> terugdraaien incidentele begrotingsruimte	€ -1.127	€ -1.127	€ -	€ -
7. Inzet vrijval "tegemoetkoming energielasten"	€ 500			
8. Inzet Algemene Reserve (max de nog beschikbare middelen)	€ 2.395	€ 844		
Totaal dekkingsvoorstel incidenteel	**€ 1.768**	**€ -283**	€ -	€ -

Financieel perspectief ná Kadernota 2024-2027

*(Bedragen * € 1.000)*

Samenvattend overzicht	2024	2025	2026	2027
Totaal beschikbare structurele middelen	€ -921	€ 787	€ -3.520	€ -4.363
Totaal voorgestelde te honoreren aanmeldingen (STRUCTUREEL)	€ -1.393	€ -1.490	€ -1.669	€ -1.666
Totaal dekkingsvoorstel structureel	€ 2.517	€ 2.494	€ 600	€ 600
Totaal voorgestelde te honoreren aanmeldingen (INCIDENTEEL)	€ -1.768	€ -1.055	€ -674	€ 38
Totaal dekkingsvoorstel incidenteel	€ 1.768	€ -283	€ -	€ -
Totaal begrotingssaldo na Kadernota 2024-2027	**€ 203**	**€ 453**	**€ -5.263**	**€ -5.428**
Beschikbare vrije ruimte algemene reserve na Kadernota 2024-2027	**€ -**			

Toelichting op het dekkingsvoorstel (conform nummering):

1. **IHP structureel dekken uitstellen**

Het Integraal Huisvestingsplan wat in de Raad is vastgesteld legt een beslag op onze structurele middelen van ca. 1,1 miljoen. Vanaf 2028 groeit dit in tot 2038. Echter kunnen er dus nu geen structurele andere verplichtingen aangegaan worden voor dit bedrag en kan dit bedrag alleen jaarlijks incidenteel ingezet worden. Het uitstellen van de dekking is mogelijk theoretisch gezien, omdat de structurele lasten er nu ook nog niet werkelijk zijn en het college geeft aan dit te willen betrekken in de ombuigingsopgave vanaf 2026.

2. **Parkeertarieven elke 2 jaar indexeren met 5%**

Op dit moment worden parkeertarieven eenmaal in de 3 jaar geïndexeerd met 5%. In het licht van de financiële positie en de sterke inflatie heeft het college er nu al voor gekozen om de parkeertarieven elke 2 jaar met 5% te indexeren in plaats van pas bij een eventuele herziening van het parkeerbeleid.
Kanttekening vakafdeling parkeren: Achter de schermen wordt er gewerkt aan een parkeervisie met daarin onder andere opgenomen principes om het autogebruik/autobezit te ontmoedigen en meer in te zetten op

lopen, fietsen en openbaar vervoer. Een verhoging van het parkeertarief voor bepaalde doelgroepen kan hier natuurlijk wel een bijdrage aan leveren, maar er zijn zeker ook andere mogelijkheden waar op ingezet kan worden.. Een voor de hand liggende hierbij is om de eerste twee uur gratis parkeren uit te faseren. Of een afgeslankte vorm hiervan, de eerste twee uur gratis parkeren opheffen voor 3 van de nu 5 parkeerlocaties zoals dat voorheen ook altijd het geval is geweest.

3. Middelen Hervormingsagenda Jeugd inzetten ter dekking

De middelen voor de Hervormingsagenda Jeugd zijn tot op heden voor 75% geraamd in de begroting. In de meicirculaire zijn de middelen voor 2024 en 2025 toegekend en kan deze dus voor 100% geraamd worden. Het voorstel ziet erop toe een gedeelte van deze middelen vrij te laten vallen ter dekking van de begroting (waar sociaal domein en jeugd onderdeel van uitmaken). *Kanttekeningen financiën: Bij de hervormingsagenda jeugd staan er taken tegenover de middelen die de gemeente krijgt. Het is op dit moment (nog) niet duidelijk welke investeringen de gemeente moet doen in het kader van de hervormingsagenda. Daarnaast zijn er nog geen nieuwe prognoses voor jeugd en wordt er gewerkt aan de Nota Sociaal Domein. Het gedeeltelijk inzetten van deze stelpost zorgt ervoor dat de gemeente het risico loopt dat er investeringen gedaan moeten worden waar geen dekking voor is. Vanuit Financiën is het ongewenst om bij de huidige onzekerheden de stelpost al vrij te laten vallen. Het advies is daarom te kiezen voor een alternatief.*

4. Bestaande formatie inbrengen in SPUK gelden klimaatakkoord (CDOKE)

De gemeente krijgt ca. €800.000,- de zogenoemde klimaatakkoordgelden. Dit is een tijdelijke regeling ten behoeve van decentrale overheden voor de inzet van capaciteit voor klimaat- en energiebeleid. De provincie heeft onlangs een richtlijn uitgebracht waarin is aangegeven dat deze gelden structureel geoormerkt mogen worden t/m in ieder geval 2027. De bestaande capaciteit die waarschijnlijk toegeschreven mag worden op deze specifieke uitkering (SPUK) wordt ingeschat op € 250.000,-. Dit betekent dat jaarlijks ca. € 250.000,- van onze huidige begroting vrij komt om in te kunnen zetten als algemeen dekkingsmiddel. In de begrotingsopbouw wordt nader bekeken hoeveel er precies toegerekend kan worden aan de klimaatakkoordgelden. Hier ligt wellicht nog een kans om méér dan € 250.000,- onder te kunnen brengen. Dit in de begrotingsopbouw nader bekeken worden.

5. BCF stelpost ophogen

Het is toegestaan een stelpost voor onderuitputting van het BTW compensatiefonds op te nemen. Op het moment dat namelijk het plafond van het BTW compensatiefonds niet wordt bereikt, vloeien deze middelen terug naar het gemeentefonds. Voorgesteld wordt voor 2024 en 2025 deze stelpost te verhogen naar € 800.000,- t.o.v. de € 300.000,- die momenteel is opgenomen in de begroting. Dit is aangekondigd in de meicirculaire 2023. Het college heeft ervoor gekozen dit te doen en op te hogen met €500.000 tot in totaal €800.000 omdat in 2022 inderdaad 800.000,- is ontvangen en dit in de eerste twee jaarschijven de ruimte biedt die benodigd is om een structureel sluitende 2024 en 2025 aan te bieden.
Kanttekening financiën: Gezien de eerste prognoses en resultaten uit het verleden denkt financiën dat het realistisch is om voor twee jaar de stelpost op te hogen met max € 200.000,- tot in totaal € 500.000,- en daarna weer op € 300.000,- te ramen. Het hoger dan dit voorstel ramen van de post is een risico. Er is de afgelopen twee jaar meer ontvangen doordat er door Corona minder geïnvesteerd kon worden door gemeenten. Het financieel advies is daarom om de stelpost niet tot € 800.000,- op te hogen, maar tot €500.000,-.

6. Materiële budgetten niet indexeren

Net zoals bij de ombuigingsoperatie van 2022 is er voor gekozen om de last te delen en de materiële budgetten niet te indexeren. Een aantal budgetten staan met de huidige inflatie al onder druk. Niet indexeren (nadat in 2022 ook al niet geïndexeerd was) zorgt ervoor dat de druk verder toeneemt. De organisatie zal hier concreet actie op moeten nemen om binnen budget te blijven. Er zal scherper binnen

het geheel van een taakveld geanalyseerd moeten worden waar ruimte zit om de druk op te vangen. Echter is in het licht van de financiële positie deze keuze voorgesteld door het college.

7. **Inzet vrijval tegemoetkoming energielasten**

Er is bij de begroting 2023 een bestemmingsreserve ingesteld voor een tegemoetkoming in de energielasten. Nadien heeft ook de Provincie een subsidie hiervoor ter beschikking gesteld. En zijn er regelingen vanuit het Rijk beschikbaar. Al met al wordt er voor dit bedrag geen aanspraak gemaakt op de regeling en kan bij de begroting 2024 vrij vallen en ingezet worden als incidentele dekking.

8. **Inzet surplus Algemene Reserve**

Het surplus op de Algemene Reserve, het gedeelte boven de weerstandsratio van 1,0, wordt ingezet ter dekking van de incidentele aanmeldingen.

Communicatie

Na behandeling van de kadernota door het college op dinsdag 11 juli worden de stukken verstuurd naar de raadsleden. Een persbericht is bijgevoegd.

Bijlagen

1. ***Kadernota 2024-2027***
2. ***Overzicht collegeprogramma en strategische raadsagenda***